

Strateji idarəetmə sistemində innovasiya amilinin rolu

Ramal Kərimov

Xülasə. Təşkilatın uzunmüddətli rəqabət qabiliyyətinin əsas sütunlarından biri idarəetmə sistemində üstün innovasiya amilinin yer almasıdır. Müasir iqtisadiyyatda dəyişikliklərin sürəti o qədər yüksəkdir ki, innovasiyasız strategiya tez köhnəlir və təsirsiz olur. İnnovativ idarəetmə strategiyası müasir dövrdə dövlətlərin iqtisadi inkişafında həlledici rol oynayan əsas amillərdən biridir. Qlobal rəqabətin güclənməsi, texnoloji yeniliklərin sürətli yayılması və rəqəmsal transformasiya proseslərinin dərinləşməsi suveren ölkələrin idarəetmə sistemlərində yeni yanaşmaların tətbiqini zəruri edir. Bu baxımdan innovativ idarəetmə təkcə texnologiyaların istifadəsi ilə məhdudlaşmır, həm də strateji qərarvermə, çevik iqtisadi model quruculuğu, insan kapitalının inkişafı və institusional mühitin modernləşdirilməsi kimi çoxşaxəli istiqamətləri əhatə edir. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişaf modeli də innovasiya yönümlü idarəetmə yanaşmalarına əsaslanır. Rəqəmsal hökumət platformalarının genişləndirilməsi, startup ekosisteminin gücləndirilməsi, sənaye və energetika sahələrində yüksək texnologiyaların tətbiqi, eləcə də insan kapitalının modernləşdirilməsi ölkədə innovativ idarəetmənin strateji prioritetlərindən sayılır. Bu strategiyanın həyata keçirilməsi iqtisadiyyatın diversifikasiyasını sürətləndirir, yerli və xarici investisiyaların cəlb edilməsinə şərait yaradır, məcmu məhsuldarlığı artırır və ölkənin qlobal rəqabət qabiliyyətini yüksəldir. İnnovativ idarəetmə eyni zamanda sosial-iqtisadi dayanıqlığın güclənməsinə, yeni iş yerlərinin formalaşmasına və rəqəmsal bacarıqların genişlənməsinə də mühüm təsir göstərir. Bununla belə, insan kapitalının keyfiyyətinin artırılması, tədqiqat və inkişaf xərclərinin genişləndirilməsi və innovasiya mədəniyyətinin gücləndirilməsi kimi çağırışlar hələ də aktuallığını qoruyur. Ümumilikdə, innovativ idarəetmə strategiyası suveren dövlətlərin davamlı inkişafının əsas təminatçısı kimi çıxış edir və Azərbaycan iqtisadiyyatının uzunmüddətli modernləşmə kursunda aparıcı rol oynayır.

Açar sözlər: innovativ idarəetmə, idarəetmə strategiyası, modernləşmə, rəqəmsallıq, inkişaf

Bakı Biznes Universiteti, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, Bakı, Azərbaycan

E-poçt: ramalkarimov@12gmail.com

Daxil oldu: 1 Mart 2026; Qəbul edildi: 4 İyun 2026; Onlayn dərc edildi: 20 İyun 2026

© Müəllif(lər) 2026. Bu, Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Beynəlxalq Lisenziyası (CC BYNC 4.0) şərtləri altında paylanan açıq girişli məqalədir.

The Role of the Innovation Factor in the Strategic Management System

Ramal Karimov

Abstract. One of the main pillars of an organization's long-term competitiveness is the presence of a superior innovation factor in the management system. The pace of change in the modern economy is so high that a strategy without innovation quickly becomes outdated and ineffective. Innovative management strategy is one of the main factors that play a decisive role in the economic development of states in modern times. The strengthening of global competition, the rapid spread of technological innovations and the deepening of digital transformation processes necessitate the application of new

approaches in the management systems of sovereign countries. In this regard, innovative management is not limited to the use of technologies alone, but also encompasses such multifaceted areas as strategic decision-making, flexible economic model building, human capital development and modernization of the institutional environment. The economic development model of the Republic of Azerbaijan is also based on innovation-oriented management approaches. The expansion of digital government platforms, strengthening the startup ecosystem, the application of high technologies in the industrial and energy sectors, as well as the modernization of human capital are considered strategic priorities of innovative management in the country. The implementation of this strategy accelerates the diversification of the economy, creates conditions for attracting local and foreign investments, increases aggregate productivity and increases the country's global competitiveness. Innovative management also has a significant impact on strengthening socio-economic sustainability, the formation of new jobs and the expansion of digital skills. However, challenges such as improving the quality of human capital, expanding research and development spending, and strengthening the culture of innovation remain relevant. Overall, the innovative management strategy acts as the main guarantor of the sustainable development of sovereign states and plays a leading role in the long-term modernization course of the Azerbaijani economy.

Keywords: *innovative management, management strategy, modernization, digitalization, development*

Baku Business University, PhD in Economics, Baku, Azerbaijan

E-mail: ramalkarimov@12gmail.com

Received: 1 March 2026; Accepted: 4 June 2026; Published online: 20 June 2026

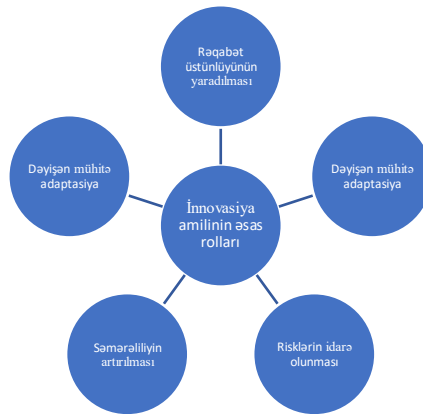
© The Author(s) 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).

Giriş

İnnovasiya yeni ideyaların, məhsulların, xidmətlərin və ya idarəetmə metodlarının tətbiqidir. Strateji idarəetmədə isə bu, təşkilatın məqsədlərinə çatmaq üçün yeni yanaşmaların sistemli şəkildə inteqrasiyası deməkdir. Qlobal iqtisadiyyatın sürətlə transformasiyası, rəqəmsallaşma proseslərinin dərinləşməsi, eləcə də bilik və intellektual kapitalın başlıca istehsal resursuna çevrilməsi dövlətlərin müasir idarəetmə modelinə yeni yanaşmalar tələb edir. Suveren dövlətlərin uzunmüddətli inkişaf strategiyalarında innovasiyaların rolu artır, idarəetmənin bütün səviyyələrində yenilikçi yanaşmaların tətbiqi iqtisadi səmərəliliyin və rəqabətqabiliyyətliliyin əsas mənbələrindən birinə çevrilir (Əliyev, 2020; Məmmədov, 2019; Hüseynova, 2023; Chesbrough, 2020). Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişaf xətti də məhz innovativ idarəetmə mexanizmlərinin gücləndirilməsi, yeni texnologiyalara əsaslanan qərarvermə sistemlərinin qurulması, eləcə də milli iqtisadiyyatın davamlı modernləşdirilməsi istiqamətində formalaşır (Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi, 2022). Bu baxımdan innovativ idarəetmə strategiyası yalnız iqtisadi artımın təmin olunmasına xidmət etmir, həm də ölkənin suverenliyinin möhkəmlənməsinə, resurslardan səmərəli istifadəyə, yeni iqtisadi modellərin formalaşdırılmasına və cəmiyyətin sosial rifahının yüksəlməsinə təkan verir.

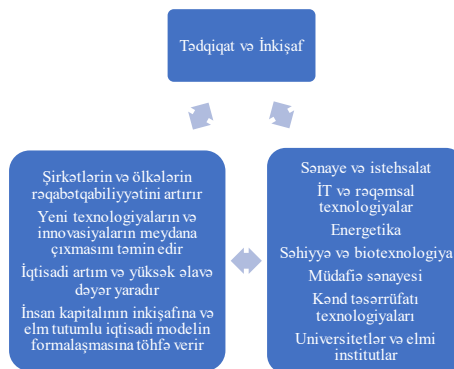
Metodlar

Bu strategiya həm makro, həm mezo, həm də mikro səviyyələrdə idarəetməyə yeni keyfiyyətlər qazandırmaqla ölkənin gələcək inkişaf trayektoriyasını müəyyənləşdirən həlledici faktora çevrilmişdir (Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası, 2021; Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, 2023).

Sxem 1
İnnovasiyanın strateji idarəetmədə mahiyyəti

Müasir dövrün idarəetmə strategiyasında ən prioritetlərindən biri tədqiqat və inkişaf amilidir (Qasımov və Səmədova, 2022; Clayton, 2016). Tədqiqat və İnkişaf — müəssisələrin, təşkilatların və dövlətin yeni məhsullar, texnologiyalar, xidmətlər və istehsal prosesləri yaratmaq və ya mövcud olanları təkmilləşdirmək üçün həyata keçirdiyi elmi-tədqiqat və innovasiya fəaliyyətidir. Bu iki anlayışları ayrı-ayrılıqda açıqlasaq, əsas taktiki yolları daha aydın şəkildə biruzə edə bilərik. Belə ki, tədqiqat yeni biliklərin əldə edilməsi, problemlərin araşdırılması, texnoloji həll yollarının müəyyənləşdirilməsi, inkişaf isə tədqiqat nəticələrinin praktik tətbiqə hazırlanması, prototiplərin yaradılması, yeni məhsulların istehsalına hazırlanması olacaqdır.

Sxem 2
Tədqiqat və inkişaf amilinin istifadə olunduğu sahələr üzrə yaratdığı üstünlüklər

Nəticələr

İnnovativ idarəetmə klassik idarəetmədən fərqli olaraq, dəyişikliklərin idarə olunmasını, qabaqlayıcı qərarverməni, yaradıcılıq potensialının üzə çıxarılmasını və mövcud resursların daha yüksək əlavə dəyər yaratmaq məqsədilə yönəldilməsini nəzərdə tutur. Onun nəzəri bazası bir neçə müasir iqtisadi və idarəetmə konsepsiyalarına əsaslanır. Bu konsepsiyaları ümumiləşdirərək bir sistem halına gətirmək olar. İnnovasiya iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi iqtisadi artımın əsas hərəkətverici qüvvələri texnoloji yeniliklər, elm tutumlu istehsal və intellektual kapitaldır. İnnovativ idarəetmə innovasiyanın təşkili, stimullaşdırılması və praktik tətbiqi ilə bağlı mexanizmləri özündə birləşdirir. Strateji idarəetmə yanaşması strateji idarəetmə resurslarının optimal bölüşdürülməsi, uzunmüddətli məqsədlərin müəyyənləşdirilməsi və dəyişən mühitə adekvat qərarların qəbulu prosesini ehtiva edir. İnnovativ strategiya isə bu çərçivəyə kreativ düşüncə və çevik transformasiya alətləri əlavə edir.

Rəqəmsal idarəetmə və informasiya texnologiyalarına əsaslanan sistemlər müasir idarəetmə modelləri məlumatların böyük həcmdə işlənməsi (big data), süni intellekt, bulud texnologiyaları və rəqəmsal analitika vasitəsilə formalaşır. Bu alətlər dövlətin iqtisadi idarəetməsində də yeni yanaşmalar yaradır. Adaptiv və çevik idarəetmə modelləri bazar mühitindəki dəyişikliklərə sürətli reaksiya göstərir. Bu modellər iqtisadi sabitlik və davamlı inkişaf üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir (Həsənov, 2021; Gregory G. Dess et al., 2020; Əliyeva, 2020). Beləliklə, innovativ idarəetmə strategiyası özündə klassik, strateji və rəqəmsal idarəetmə yanaşmalarının sintezini ehtiva edir və yeni dövrün tələblərinə uyğun modern idarəetmə sistemi yaradır. Siyasi, iqtisadi və sosial baxımdan müstəqil olan dövlətlər üçün innovasiya əsas dayaq nöqtələrindən biridir. Suverenlik yalnız siyasi atributlarla məhdudlaşmır, həm də iqtisadi özünütəminatmə qabiliyyətini, rəqabətqabiliyyətli istehsal strukturlarını və dayanıqlı inkişaf modelini tələb edir.

Müzakirə və Nəticə

İnnovasiya strateji idarəetmənin ayrılmaz hissəsidir. O, yalnız yenilik yaratmaq deyil, həm də bu yenilikləri təşkilatın məqsədlərinə uyğun şəkildə tətbiq etməkdir. İnnovasiyanı strategiyaya inteqrasiya edən təşkilatlar daha çevik, dayanıqlı və rəqabətə davamlı olur. Ölkəmizin iqtisadi inkişafının əsas şərtlərindən biri innovativ idarəetmə strategiyasıdır. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi siyasəti göstərir ki, dövlət innovasiyaları yalnız texnoloji yenilik kimi deyil, həm də müasir idarəetmənin əsas komponenti kimi qəbul edir. Elm tutumlu istehsalın inkişafı, insan kapitalının modernləşdirilməsi, rəqəmsallaşma, startap ekosisteminin genişləndirilməsi və dövlət idarəçiliyində yeni texnologiyaların tətbiqi ölkəmizin uzunmüddətli iqtisadi perspektivlərini daha da möhkəmləndirir. İnnovativ idarəetmə strategiyası Azərbaycan üçün yalnız inkişaf modelinin tərkib hissəsi deyil, həm də iqtisadi suverenliyin təminatıdır. Bu strategiyanın davamlı həyata keçirilməsi ölkəmizin global iqtisadi sistemdə mövqelərini gücləndirəcək, rəqabətqabiliyyətli və dayanıqlı iqtisadi strukturların formalaşmasına xidmət edəcək, modern dövlət quruculuğunun əsaslarını daha da möhkəmləndirəcəkdir.

Ədəbiyyat

1. *Azərbaycan Respublikasının "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası"* (2021).
2. Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi. (2023). *Rəqəmsal Transformasiya Konsepsiyası*.
3. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi. (2022). *Postneft iqtisadiyyatına keçid: milli inkişaf modeli*.
4. Clayton, M. C. (2016). *The Innovator's Dilemma*.
5. Chesbrough, H. (2020). *Open Innovation*.
6. Əliyev, İ. (2020). *İnnovasiya iqtisadiyyatının əsasları*. Qanun Nəşriyyatı.
7. Əliyeva, R. (2020). *Rəqəmsal iqtisadiyyat və idarəetmə texnologiyaları*. Şərq-Qərb Nəşriyyatı.
8. Gregory G. Dess, G.T. Lumpkin, Alan B. Eisner, Gerry McNamara. (2020). *Strategic Management and Innovation*.
9. Həsənov, E. (2021). *Strateji idarəetmə: nəzəri və praktiki yanaşmalar*. Bakı Universiteti Nəşriyyatı.
10. Hüseynova, S. (2023). İnnovativ idarəetmə sistemlərinin modern iqtisadiyyatda rolu. *Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Xəbərləri*, 2, 78–89.
11. Qasimov, T. Səmədova, A. (2022). *Azərbaycan iqtisadiyyatında rəqəmsal transformasiya*. Elm və Təhsil Nəşriyyatı.
12. Məmmədov, M. (2019). İnnovativ inkişafın dövlət siyasəti və iqtisadi artımın modelləri. *İqtisadiyyat və idarəetmə jurnalı*, 3, 45–57.